

Eerste bestuursrapportage 2026

Gemeente
Westerkwartier

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Samenvatting budgettaire bijstellingen	4
Financieel perspectief 2026 dat volgt uit de 1 ^e bestuursrapportage	4
Begrotingswijzigingen op programmaniveau	5
2 Overige ontwikkelingen	6
3 Budgettaire begrotingswijzigingen en beleidsmatige afwijkingen	7
Programma 0 – Bestuur en ondersteuning	8
Programma 1 – Veiligheid	9
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat	10
Programma 3 – Economie	11
Programma 4 – Onderwijs	13
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie	14
Programma 6 – Sociaal domein	16
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu	22
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	25
A. Overzicht Overhead	27
B. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (incl Overzicht vennootschapsbelasting en Onvoorzien)	29
4 Investerings	31
Bijlage 1. Overzicht baten en lasten na wijzigingen	34
Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen	36

Inleiding

Dit is de eerste bestuursrapportage over 2026. Conform de financiële verordening rapporteren we hierin over financiële en beleidsmatige afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting en doen we voorstellen tot wijziging van de begroting 2026. We lichten per programma de afwijkingen groter dan € 50.000 toe.

Een samenhangend beeld

Deze bestuursrapportage komt tegelijk met de jaarrekening 2025 in uw raad aan bod. Gezamenlijk vormen ze een totaalbeeld van waar de gemeente Westerkwartier financieel en inhoudelijk staat. In deze bestuursrapportage gebruiken we de inzichten uit ons actuele beeld om wijzigingen te doen in de begroting 2026.

Actualisatie jaarbeeld

Deze rapportage is gebaseerd op de inzichten en ontwikkelingen van het budget tot medio april.

Afwijkingen die we in deze bestuursrapportage opnemen

Deze bestuursrapportage gaat naast financieel-technische wijzigingen ook in op inhoudelijke ontwikkelingen met of zonder financiële gevolgen. We stellen een aantal wijzigingen van de programmabegroting 2026 voor. Het betreft onder meer bijstellingen van bestaande activiteiten zoals op basis van collegebesluiten en onvermijdelijke ontwikkelingen. Tot slot gaan we in op investeringen en themafondsen.

Namens het college,

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Ruud Kleijnen
Gemeentesecretaris

1 Samenvatting budgettaire bijstellingen

In dit hoofdstuk geven we de samenvatting van de budgettaire bijstellingen. Allereerst wordt het bijgestelde financiële perspectief 2026 gepresenteerd. Vervolgens wordt een overzicht gepresenteerd van de budgettaire mutaties op programmaniveau waarbij we de belangrijkste mutaties toelichten.

Financieel perspectief 2026 dat volgt uit de 1^e bestuursrapportage

In onderstaande tabel is weergegeven wat het huidige saldo is van de begroting (structureel nihil, incidenteel € 1,2 miljoen negatief) en wat het effect van deze bestuursrapportage betekent voor de totale ontwikkeling van de financiële ruimte.

Saldo 2026 <i>(bedragen x € 1.000, + is voordeel)</i>	Saldo begroting	Bijstelling 1^e BR	Totaal na 1^e BR
Structureel saldo begroting 2026	0		
Saldo incidentele baten en lasten	-1.236		
Begroot resultaat	-1.236	-1.978	-3.214

Uit bovenstaande tabel blijkt een voorgestelde budgettaire bijstelling van € 1.978.000 nadelig, waarmee het totaal begroot resultaat na deze bijstelling € 3.214.000 nadelig is. Dit resultaat na bijstelling is het saldo inclusief incidentele baten en lasten. In de begroting 2026 is een structureel saldo "0" gepresenteerd, dat is exclusief incidentele baten en lasten. In de bestuursrapportage maken we daar geen onderscheid in, deze betreft immers begrotingsaanpassingen van incidentele aard. De begroting 2026 kent een saldo, inclusief incidentele baten en lasten van € 1.236.000 nadelig.¹

De afwijkingen bestaan uit diverse posten. Diverse posten in programma 6 voor totaal € 0,9 miljoen zoals opvang statushouders Pekela, begeleiding inkoopproces sociaal domein, grotere aanvraag voor studietoelagen en WMO-voorzieningen. Op programma 8 € 0,5 miljoen de aankoop van Oostergast 19. Daarnaast diverse kleinere posten zoals aanschaf bedrijfskleding, extra uitgaven gladheidsbestrijding en de organisatie van de verkiezingen. Deze komen op verschillende op verschillende programma's voor een totaal van € 0,6 miljoen.

¹ Begroting 2026, pagina 102

Begrotingswijzigingen op programmaniveau

In onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen op programmaniveau gepresenteerd die van invloed zijn op het begrotingssaldo.

Programma's (Bedragen x € 1.000)	Mutatie in baten & lasten	Mutatie in reserves	Totaal mutatie	V/N
Bestuur en ondersteuning	-132	-	-132	N
Veiligheid	-16	-	-16	N
Verkeer, vervoer en waterstaat	-529	167	-363	N
Economie	-35	-	-35	N
Onderwijs	-124	-	-124	N
Sport, cultuur en recreatie	-230	112	-118	N
Sociaal Domein	-3.015	170	-2.845	N
Volksgezondheid en milieu	-2.335	-	-2.335	N
Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw	-462	-	-462	N
Totaal mutaties per programma's	-6.877	449	-6.429	N
Algemene dekkingsmiddelen	4.808	-	4.808	V
Overhead	-634	277	-357	N
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-
Totaal mutaties	-2.704	726	-1.978	N

Toelichting op de grootste afwijkingen op programmaniveau

De grootste afwijkingen doen zich voor bij het Sociaal Domein, Volksgezondheid en milieu en Algemene dekkingsmiddelen.

- ▶ **Programma 6 Sociaal Domein (€ 2,8 miljoen nadeel).** Het nadeel op programma 6 ontstaat met name door indexatie van budgetten (dekking vanuit stelpost indexatie bij Algemene Dekkingsmiddelen) en huisvesting statushouders.
- ▶ **Programma 7 Volksgezondheid en milieu (€ 2,3 miljoen nadeel).** Dit nadeel heeft te maken met een uitkering voor de uitvoeringscapaciteit van het klimaat- en energiebeleid. Deze uitkering vervangt in 2026 de specifieke uitkering voor dit doel. De uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald (zie ook Overhead). Tegenover dit nadeel is op Algemene dekkingsmiddelen het voordeel geboekt vanuit de algemene uitkering.
- ▶ **Algemene Dekkingsmiddelen (€ 4,8 miljoen voordeel).** Het voordeel op Algemene Dekkingsmiddelen ontstaat met name door de verwerking van de septembercirculaire gemeentefonds. Daarnaast is er voordeel op inzet van de stelpost indexatie. Het gereserveerde budget in de stelpost wordt verschoven naar andere programma's en vanuit die programma's ingezet. Dit zorgt voor lagere lasten op Algemene Dekkingsmiddelen, maar hogere lasten op andere programma's.

In hoofdstuk 2 worden overige ontwikkeling genoemd en in hoofdstuk 3 lichten we conform de financiële verordening per programma de mutaties met een omvang van € 50.000 en groter nader toe, gesorteerd van grootste voordeel naar grootste nadeel. In bijlage 1 is een totaaloverzicht na wijzigingen opgenomen en in bijlage 2 is een overzicht van alle mutaties opgenomen.

2 Overige ontwikkelingen

Naast de financiële afwijkingen die in deze rapportage zijn verwerkt, is sprake van een aantal ontwikkelingen waarbij we wel financiële impact verwachten maar waarvan nu nog geen indicatie qua bedrag af te geven is. We noemen hieronder een aantal onderwerpen die mogelijk al effect hebben in 2026. Deze worden in de tweede rapportage nader geactualiseerd.

► *Bijstelling budget Jeugd*

In deze rapportage wordt uitgegaan van het uitgangspunt 'principeel begroten'. De autonome kostenontwikkeling binnen de jeugdhulp, wordt conform het vaste standpunt, niet verwerkt in de begroting. De groei wordt beschouwd als een verantwoordelijkheid van het Rijk. Tegelijkertijd is er sprake van een structureel tekort binnen de jeugdhulp ten opzichte van de begroting. De bijstelling van het jeugdbudget vindt plaats bij de tweede bestuursrapportage.

Beheersmaatregelen richten zich op beleidsmatige en uitvoerende aanscherping van de toegang, herijking van indicaties en gerichte sturing via de inkoop van basis-, aanvullende en hoog specialistische hulp, inclusief efficiëntere zorginzet door aanbieders. In lijn met het Langjarig Perspectief Jeugdhulp en in de huidige begroting is uitgegaan van oplopende besparingen binnen de jeugdhulp. Verdere keuzes zijn noodzakelijk om de uitgaven te beheersen. De maatregelen zijn primair gericht op kostenbeheersing en vragen voortdurende monitoring, waarbij geen aanvullende besparingen boven het eerder ingeboekte niveau worden verondersteld.

► *Bijstellingen budgetten BUIG².*

In de begroting is ten aanzien van BUIG een voordeel van € 1,5 miljoen opgenomen. Bij de jaarrekening was het uiteindelijke voordeel ten opzichte van het Rijksbudget afgerond € 0,8 miljoen. De ontwikkeling voor de BUIG voor 2026 hangt af van het definitief beschikbare rijksbudget. Een nadere actualisatie, onder andere met betrekking tot de rijksbijdrage, vindt daarom plaats bij de volgende bestuursrapportage.

► *Prijsontwikkelingen oorlog Midden-Oosten*

De aanhoudende geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten leiden tot onzekerheid op internationale markten. Met name de ontwikkelingen rond energieprijzen en grondstoffen kunnen doorwerken in de prijsniveaus waarmee we worden geconfronteerd. Het effect daarvan is voor 2026 en op de langere termijn nog moeilijk te duiden. Op dit moment is er onvoldoende aanleiding om de gemeentelijke begroting 2026 hierop aan te passen. Daarbij wordt mede betrokken dat het Rijk heeft aangegeven eventuele structurele en bovenmatige effecten van internationale prijsontwikkelingen te monitoren en waar nodig te bezien in hoeverre compensatie aan decentrale overheden aan de orde is. Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet en zullen deze betrekken bij het volgende rapportagemoment.

² BUIG is de benaming voor een gebundelde uitkering van het Rijk aan gemeenten voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

3 Budgettaire begrotingswijzigingen en beleidsmatige afwijkingen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de budgettaire mutaties per programma, daarnaast wordt per programma een toelichting gegeven op de belangrijkste beleidsmatige afwijkingen, indien die er zijn.

De budgettaire mutaties met een omvang van groter dan € 50.000 worden toegelicht. In Bijlage 1 is een totaaloverzicht na wijzigingen opgenomen en in bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle budgettaire mutaties.

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Het bestuur van de gemeente bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. In dit programma staat hoe zij worden ondersteund. Zo wordt de gemeenteraad ondersteund door de griffie. Het college van burgemeester en wethouders wordt ondersteund door de gemeentesecretaris. Ook verkiezingen en burgerzaken vallen onder dit programma.

Taakvelden		Portefeuillehouders Programma o
0.1	Bestuur	► Ard van der Tuuk
0.2	Burgerzaken	► Bert Nederveen

Begrotingswijzigingen

Bestuur en ondersteuning (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma o	1.372	1.372	-	-	1.372
Lasten programma o	6.143	6.143	-132	N	6.275
Saldo van baten en lasten	4.771	4.771	-132	N	4.903
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	4.771	4.771	-132	N	4.903

Gemeenteraadsverkiezingen (lasten € 90.000 nadeel)

In maart hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. In dit kader zijn de volgende kosten gemaakt: voorbereiding (onder andere opkomstbevordering en de organisatie van de uitslagenavond), benoeming en afscheid (inclusief uitzending, techniek, catering, zaalhuur en cadeaus), aanschaf ipads, inwerkprogramma raad, trainingen en de collegevorming. Dit heeft geleid tot een overschrijding op dit budget.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 42.000 nadeel)

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

De planning voor de implementatie van Mijn Westerkwartier is bijgesteld naar Q2 van 2026, dit was Q1. De start en livegang van het inwonersportaal Sociaal Domein met een aantal producten is gepland in Q3 van 2026.

Programma 1 – Veiligheid

De gemeente heeft een belangrijke rol als regisseur op het thema veiligheid. Iedereen moet zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Op het thema veiligheid wordt samengewerkt met een breed netwerk binnen onze eigen organisatie en met andere (overheids)organisaties. De buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) en de politie vervullen hierin een belangrijke rol. De integrale advisering en uitvoering van hulpverlening bij branden, rampen en crises is ondergebracht bij Veiligheidsregio Groningen.

Taakvelden		Portefeuillehouders Programma 1
1.1	Brandweer	► Ard van der Tuuk
1.2	Openbare orde en veiligheid	► Harry Stomphorst

Begrotingswijzigingen

Veiligheid (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 1	41	41	-	-	41
Lasten programma 1	6.264	6.264	-16	N	6.280
Saldo van baten en lasten	6.223	6.223	-16	N	6.239
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.223	6.223	-16	N	6.239

Er is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 15.600 nadeel, per saldo € 15.600 nadeel).

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Geen beleidsmatige afwijkingen.

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken die vallen onder dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

Taakvelden		Portefeuillehouders programma 2
2.1	Onderhoud wegen, Gladheidsbestrijding, Openbare verlichting	▶ Harry Stomphorst ▶ Richard Lamberst
2.2	Parkeren	
2.3	Havens	
2.4	Waterwegen	
2.5	Openbaar vervoer	

Begrotingswijzigingen

Verkeer, vervoer en waterstaat (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 2	234	234	-	-	234
Lasten programma 2	11.895	12.083	-529	N	12.612
Saldo van baten en lasten	11.661	11.849	-529	N	12.378
Onttrekkingen reserves	69	257	167	V	423
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	11.593	11.593	-363	N	11.955

Indexering budgetten fysiek domein (lasten € 175.300 nadeel, dekking gemeentebrede stelpost indexatie taakveld o.8 overige baten en lasten, per saldo € 0)

Met het vaststellen van de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025 is besloten om jaarlijks de (beheer)budgetten van het fysiek domein te verhogen met het standaard indexpercentage. Voor 2026 is dit percentage 3%.

Bijdrage mobiliteitsverkenning Westzijde (lasten 125.000 nadeel, dekking: onttrekking reserve)

De provincie Groningen en de gemeente Westerkwartier voeren een brede mobiliteitsverkenning aan de westzijde van de provincie uit. Dit wordt gedaan om inzicht te krijgen in alle ontwikkelingen en de gevolgen voor de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid in de gemeente Westerkwartier. De provincie draagt hier zelf € 500.000 aan bij. Gemeente Westerkwartier draagt hier € 125.000 aan bij. De mobiliteitsverkenning Westzijde komt voort uit de vastgestelde verkeersvisie van 2021. Ten aanzien van de specifieke bijdrage is de raad geïnformeerd met een raadsbrief in 2025 en 2026.

Gladheidsbestrijding (lasten € 170.000 nadeel)

Om de wegen veilig en begaanbaar te houden is in het winterseizoen meer zout ingekocht en is er meer inzet gepleegd door eigen collega's en externe partijen. De begroting moet derhalve worden bijgeraamd met € 170.000.

Er is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 58.800 nadeel)

Toelichting mutatie reserves

Bijdrage mobiliteitsverkenning Westzijde (onttrekking reserve € 125.000 voordeel)

Onze eigen bijdrage aan de mobiliteitsverkenning Westzijde ten bedrage van € 125.000 dekken we uit de reserve cofinanciering projecten.

Ten aanzien van de overige mutatie van € 41.600 geen nadere toelichting

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Geen beleidsmatige afwijkingen

Programma 3 – Economie

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs en andere partners in voor een economisch vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en toerisme, cultuur en evenementen zijn nauw verbonden met dit programma. Deze onderwerpen komen in programma 5 aan de orde.

Taakvelden		Portefeuillehouder programma 3
3.1	Economische ontwikkeling	► Richard Lamberst
3.2	Fysieke structuur	
3.3	Bedrijvenloket Markten	
3.4	Promotie	

Begrotingswijzigingen

Economie (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 3	43	43	-	N	43
Lasten programma 3	900	900	-35	N	935
Saldo van baten en lasten	858	858	-35	N	892
Onttrekkingen reserves	100	100	-	-	100
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	758	758	-35	N	792

Correctie saldo GREX Leeksterveld (lasten 54.000 nadeel)

Een administratieve wijziging als gevolg van een nieuwe teamstructuur per april 2025 is alleen voor dit onderdeel niet juist verwerkt. We corrigeren dit in deze bestuursrapportage.

Er is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 19.400 voordeel).

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Geen beleidsmatige afwijkingen.

Programma 4 – Onderwijs

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om middels het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs, adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs en bekostiging van het noodzakelijke leerlingenvervoer. Vanuit dit beleid worden ook aan andere gemeentelijke doelen gewerkt, zoals duurzaamheid, meer bewegen, openbare speelplekken en een verkeersveilige schoolomgeving.

Taakvelden		Portefeuillehouder Programma 4
4.1	Openbaar basisonderwijs	► Bé Schollema
4.2	Onderwijshuisvesting	
4.3	Onderwijsbeleid, leerlingzaken	

Begrotingswijzigingen

Onderwijs (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 4	866	866	-24	N	841
Lasten programma 4	7.805	7.862	-100	N	7.962
Saldo van baten en lasten	6.940	6.997	-124	N	7.121
Onttrekkingen reserves	52	109	-	-	109
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.888	6.888	-124	N	7.012

Correctie Stelpost onderwijshuisvesting (lasten € 130.000 nadeel)

De tijdelijke huisvesting van Oekraïense vluchtelingen vindt onder meer plaats in enkele leegstaande schoolgebouwen. Met ingang van 2026 worden de kapitaalslasten van deze gebouwen rechtstreeks ten laste gebracht van het budget voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De vergoeding van deze kapitaalslasten was nog opgenomen binnen het budget voor onderwijshuisvesting en had direct moeten vrijvallen. Dat is niet gebeurd. De vrijval zorgt nu voor een nadeel.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 29.863 voordeel, baten € 24.263 voordeel, per saldo € 5.600 voordeel).

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Het contract met GR Publiek Vervoer is met 1 jaar verlengd tot 31 juli 2027. Op dit moment loopt het inkoopproces dat moet resulteren in een nieuw contract vanaf 1 augustus 2027.

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties en het openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.

Taakvelden		Portefeuillehouders Programma 5
5.1	Sportbeleid	▶ Harry Stomphorst
5.2	Sportaccommodaties	▶ Bé Schollemma
5.3	Cultuur	▶ Richard Lamberst
5.4	Musea	▶ Bert Nederveen
5.5	Cultureel erfgoed	▶ Hans Haze
5.6	Bibliotheken en omroep	
5.7	Openbaar groen en recreatie	

Begrotingswijzigingen

Sport, cultuur en recreatie (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 5	2.188	2.188	-335	N	1.853
Lasten programma 5	21.230	22.122	105	V	22.017
Saldo van baten en lasten	19.043	19.935	-230	N	20.165
Onttrekkingen reserves	97	1.075	112	V	1.187
Toevoegingen reserves	-	86	-	-	86
Resultaat na mutatie reserves	18.946	18.946	-118	N	19.064

Gedragcode soortenbescherming (voordeel € 72.500, dekking voor inzet in het kader van gedragcode taakveld 0.4, per saldo € 0)

Er is inzet nodig om te voldoen aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de zorgplicht en zorgvuldig handelen ten aanzien van beschermde soorten in de omgevingswet en het besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Deze eenmalige last wordt gedekt uit het door uw raad beschikbaar gestelde budget van 1,5 mln. voor uitvoering van wettelijke taken bij beheer van de openbare ruimte. Laatstgenoemd budget is begroot op programma 8.

Subsidies sportaccommodaties indexering 2026 en overige zaken (€ 57.645 voordeel)

De totale extra lasten van diverse exploitatiesubsidies voor sport- en zwemaccommodaties bedraagt € 32.519. Daarnaast hebben we een, met terugwerkende kracht, een btw-voordeel op de exploitatiebijdrage voor sporthal De Holten en zwembad Wotterwille verwerkt. Het voordeel is € 92.896. Het beperkte restantverschil komt door een niet gerealiseerd nadeel door het uitblijven van een energiebesparing voor sporthal De Leegens.

GALA herstructurering (lasten € 343.000 voordeel, baten € 343.000 nadeel, per saldo € 0)

Het ministerie heeft besloten dat de SPUK GALA-middelen niet langer over meerdere budgetten hoeven te worden verdeeld en afzonderlijk te worden verantwoord. Voortaan kunnen deze middelen op één post worden verantwoord. De baten en lasten van GALA BRC en GALA LSA zijn daarom overgeheveld naar programma 7, waar de GALA-regeling is samengebracht tot één regeling.

Cultureel Centrum Zuidhorn (CCZ) Nieuwe constructie (lasten € 73.563 nadeel, baten € 59.522 voordeel, per saldo € 14.041 nadeel)

Met Stichting CCZ is een nieuwe opdrachtovereenkomst afgesloten. Deze overeenkomst leidt tot een structureel financieel voordeel van per saldo € 20.000.

Daarnaast wordt een eenmalige bouwkundige aanpassing uitgevoerd om de zalen beter geschikt te maken voor een bredere inzet van activiteiten. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 34.000.

Septembercirculaire 2025 (lasten € 7.664 voordeel, baten € 63.664 nadeel, per saldo € 56.000 nadeel)

De circulaire betekent extra baten, die we deels weer inzetten. Dit betekent bij programma 5 een uitkering voor onze gemeente om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen.

Projectsubsidie 2026 musea (lasten € 90.000 nadeel, dekking uit reserve Versterking musea)

Wij verwachten dit jaar 5 à 6 aanvragen voor de projectsubsidie (à € 15.000 per aanvraag) vanuit onze musea te ontvangen. Wij willen daarom de raad voorstellen een bedrag van € 90.000 te onttrekken aan de reserve Versterking musea ter verstrekking van de projectsubsidie.

Indexering budgetten fysiek domein (lasten € 163.000 nadeel, dekking gemeentebrede stelpost indexatie taakveld 0.8 overige baten en lasten, per saldo € 0).

Met het vaststellen van de kwaliteitsvisie openbare ruimte is ook besloten om jaarlijks de (beheer)budgetten van het fysiek domein te verhogen met het standaard indexpercentage. Voor 2026 is dit percentage 3%.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 49.217 nadeel, baten € 12.000 voordeel, per saldo € 37.217 nadeel).

Toelichting mutatie reserves

Projectsubsidie 2026 musea (onttrekking reserve € 90.000 voordeel)

Wij verwachten dit jaar 5 à 6 aanvragen voor de projectsubsidie (à € 15.000 per aanvraag) vanuit onze musea te ontvangen. Wij willen daarom de raad voorstellen een bedrag van € 90.000 te onttrekken aan de reserve Versterking musea ter verstrekking van de projectsubsidie.

Ten aanzien van de overige mutatie van € 22.000 geen nadere toelichting

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Geen beleidsmatige afwijkingen

Programma 6 – Sociaal domein

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op versterking van de samenlevingskracht, zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. Onder dit programma valt ook preventief beleid en de maatregelen die gericht zijn op het versterken van de brede welvaart van inwoners en een gezonde, kansrijke ontwikkeling van jeugdigen. Onder dit programma vallen ook beleid en maatregelen die bijdragen aan die nodig zijn om inwoners ondersteuning en zorg te bieden als het niet op eigen kracht lukt.

Taakvelden		Portefeuillehouders Programma 6
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	► Bert Nederveen
6.2	Toegang en eerstelijns- voorzieningen (Wmo)	► Bé Schollema
6.3	Inkomensregelingen	► Richard Lamberst
6.4	WSW en beschut werk	► Harry Stomphorst
6.5	Arbeidsparticipatie	
6.6	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	
6.7	Huishoudelijke hulp/begeleiding/dagbesteding/(Wmo)	
6.75	Jeugdhulp ambulant en verblijf	
6.79	PGB	
6.81	Beschermde wonen/Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	
6.82	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	
6.9	Coördinatie en beleid Wmo en Jeugd	

Begrotingswijzigingen

Sociaal Domein (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 6	28.667	28.667	12.062	V	40.729
Lasten programma 6	105.161	106.267	-15.077	N	121.344
Saldo van baten en lasten	76.494	77.600	-3.015	N	80.615
Onttrekkingen reserves	55	1.192	170	V	1.362
Toevoegingen reserves	-	31	-	-	31
Resultaat na mutatie reserves	76.439	76.439	-2.845	N	79.284

Kickstart (lasten € 21.625 nadeel, baten € 183.000 voordeel, per saldo € 161.375 voordeel)

Voor het kickstartprogramma is nog € 183.000 aan geoormerkte provinciale middelen beschikbaar voor 2026. Hiervan wordt € 161.375 gebruikt voor inzet van reeds begroot (eigen) personeel, wat resulteert in een financieel voordeel. Daarnaast resteert € 21.625 voor overige lasten.

Wmo PGB (lasten € 150.000 voordeel)

Wmo PGB laat een voordeel zien van € 150.000 op een budget van € 1,1 miljoen. Ten opzichte van eerdere jaren maken minder inwoners gebruik van een PGB, wat mogelijk samenhangt met de inzet op passende en voorliggende voorzieningen en, waar nodig, zorg in natura. De keuzevrijheid voor inwoners om een PGB te gebruiken blijft onverminderd bestaan.

Exploitatie opvang ontheemden Oekraïne en uitkering leefgeld

(lasten € 7.142.600, baten € 7.142.600 voordeel, per saldo € 0)

De gemeente vangt op 4 locaties Oekraïners op. De lasten van de opvang worden vergoed door het Rijk via de specifieke uitkering voor opvang ontheemden Oekraïne. Vanuit deze regeling ontvangen gemeente een vergoeding van € 44 per nacht per opvangplek. Bij 410 opvangplekken in Westerkwartier is dit op jaarbasis € 6.584.600. We verwachten dat de exploitatielasten ongeveer gelijk zijn aan dit bedrag. Door het Rijk is aangegeven dat eventuele tekorten die ontstaan doordat de vaste rijksvergoeding te laag is, in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering. Naast de kosten voor exploitatie van de opvang wordt ook leefgeld uitgekeerd aan Oekraïners. Deze kosten worden deels gecompenseerd door het innen van een eigen bijdrage voor de opvang bij Oekraïners met een inkomen. Het resterende deel wordt vergoed door het rijk.

De opvang ontheemden Oekraïne is een tijdelijke taak voor gemeenten en daarom tot nu toe ieder jaar incidenteel met de bestuursrapportages opgevoerd in de begroting. De verwachting is dat de opvang nog ongeveer 5 jaar nodig is. Daarom wordt voorliggende begrotingswijziging ook verwerkt in de begroting 2027 en verder op basis van een incidenteel karakter.

Loonkostensubsidie (lasten € 1,2 miljoen nadeel, baten € 1,2 miljoen voordeel, per saldo € 0)

Jaarlijks is sprake van een gestage groei in het aantal verstrekte loonkostensubsidies. Prognoses van de rijksoverheid laten zien dat deze ontwikkeling zich de komende jaren zal voortzetten. De hiermee gepaard gaande kosten worden grotendeels gedekt vanuit de BUIG-uitkering voor het onderdeel loonsubsidie. De gemeente Westerkwartier zet zich actief in om meer inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. De inzet van loonkostensubsidie is daarbij niet alleen een effectief instrument, maar ook een wettelijke verplichting. Gemeenten zijn immers gehouden om inwoners met een indicatie in het kader van de Banenafspraken, die willen werken, naar werk toe te leiden. Daarnaast zijn wij verplicht om – waar van toepassing – loonkostensubsidie te verstrekken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Tegen deze achtergrond is de verwachting dat het aantal inwoners dat met inzet van loonkostensubsidie aan het werk wordt geholpen de komende jaren verder zal toenemen.

Huisvesting statushouders HAR (lasten € 950.000 nadeel, baten € 950.000 voordeel, per saldo € 0)

Gemeenten zijn op basis van artikel 28 van de Huisvestingswet 2014 verplicht om statushouders (vergunninghouders) te plaatsen in de gemeente, naar rato van inwoneraantal. De kosten hiervoor kunnen gedekt worden uit de vergoeding die op basis van de HAR+ regeling ontvangen wordt van het COA. De huisvesting van statushouders is een tijdelijke regeling waarvan de baten en lasten vooraf lastig in te schatten zijn. Hiervoor wordt nu een voorlopige raming opgenomen in de begroting. In programma 8 zijn de lasten van het projectteam opgenomen.

Uitvoering Beschermd Wonen (lasten € 917.000 nadeel, baten € 917.000 voordeel, saldo € 0)

Met betrekking tot uitvoering Beschermd Wonen zijn zowel de verwachte lasten en baten € 917.000 hoger dan begroot. De totale verwachte zorglasten (PGB/ZIN) zijn geactualiseerd en worden nu ingeschat op afgerond € 2,8 miljoen. Dit ligt in lijn met realisatie 2025. Deze zorglasten worden

volledig vergoed door centrumgemeente Groningen waardoor ook de baten stijgen. Per saldo is het effect van deze begrotingswijziging € 0.

Nij Begun – Welzijn op Recept (lasten € 298.000 nadeel, baten € 298.000 voordeel, per saldo € 0)

Vanuit Nij Begun is subsidie toegekend voor Welzijn op Recept. Veel inwoners melden zich bij de huisarts met niet-medische klachten. Om hen beter te ondersteunen, startte de gemeente Westerkwartier in 2024 met Welzijn op Recept. Huisartsen kunnen inwoners doorverwijzen naar een welzijnscoach, die in één of meerdere gesprekken verkent welke activiteiten het welzijn kunnen vergroten, zoals sport, vrijwilligerswerk of andere vormen van sociale participatie.

Proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (lasten € 172.000 nadeel, baten € 172.000 voordeel, per saldo € 0)

Gemeente Westerkwartier neemt deel aan de Proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Hierover bent u ook geïnformeerd door een raadsbrief (d.d. 8 april 2026). Vanuit de regio wordt naar verwachting over 2026 een vergoeding van € 172.000 ontvangen. Daar staan tegenover de aan dit project doorbelaste salariskosten. Daarnaast staan wij, in afwachting van definitieve duidelijkheid, voor maximaal € 40.000 garant voor een regionaal tekort.

Lokale investering beschermd wonen (lasten € 158.000 nadeel, baten € 158.000 voordeel, per saldo € 0)

In 2026 is er vanuit de centrumgemeente Groningen een bedrag van € 158.000 ontvangen wat is bestemd voor lokale investeringen op het gebied van Beschermd Wonen en het voorliggend veld. Als de middelen hieraan niet worden besteed, gaat het terug naar de centrumgemeente. Er is in besteding van de middelen voorzien, vanuit deze middelen worden onder meer bekostigd: een lokale projectleider voor huisvesting van de doelgroepen Beschermd Wonen en pilot Housing First.

Nij Begun baten 2025 (lasten € 148.000 nadeel, baten € 148.000 voordeel, per saldo € 0)

In november 2025 zijn de Nij Begun-middelen voor Kansen voor Kinderen en Welzijn op Recept beschikbaar gesteld. Vanwege de beperkte resterende looptijd van het begrotingsjaar was het niet mogelijk deze middelen volledig in 2025 te besteden. Het niet-benutte deel wordt conform verwachting in 2026 ingezet.

Domein Overstijgend Samenwerking (lasten € 117.500 nadeel, baten € 117.500 voordeel, per saldo € 0)

Samen met de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen en Stadskanaal, zorgaanbieders, Groninger Dorpen en Menzis zorgverzekeraar neemt de gemeente Westerkwartier — net zoals in 2023, 2024 en 2025 — ook in 2026 deel aan het project DOS. Zorg wordt in DOS georganiseerd vanuit het perspectief van de inwoner en wat deze nodig heeft om zo lang mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving en thuis te kunnen blijven wonen. Daarbij wordt formele zorg gecombineerd met informele ondersteuning. Het betreft in 2026 een subsidie vanuit Zorgkantoor Menzis, waarvoor de gemeente Groningen als penvoerder optreedt. Budgettair betekent het dat zowel de lasten als baten met € 117.500 stijgen waardoor het per saldo budgettair neutraal is.

NPG – Kansrijke Generatie (lasten € 115.000 nadeel, baten € 115.000 voordeel, per saldo € 0)

Voor Kansrijke Generatie hebben we een subsidieaanvraag ingediend bij het Nationaal Programma Groningen (NPG). Dit heeft geresulteerd in een toekenning van € 115.000. De scholen hebben voor 2025-2026 elk hun eigen plannen (inclusief subsidieaanvraag) bij gemeente Westerkwartier ingediend. De activiteiten zijn gericht op thema's als Kunst en Cultuur, Natuur en Techniek.

Nij Begun – Kansen voor kinderen (lasten € 100.000 nadeel, baten € 100.000 voordeel, per saldo € 0)

Vanuit Nij Begun is subsidie toegekend voor Kansen voor Kinderen. Het programma Kansen voor Kinderen is gericht op het versterken van de bestaanszekerheid in gezinnen door in te zetten op een passend en betrouwbaar systeem van dienstverlening rondom deze gezinnen. De bedoeling is om hiermee de cirkel van intergenerationele armoede te doorbreken. De vraag wat gezinnen zelf zeggen nodig te hebben staat daarin centraal.

NPG - TvT Middag Humsterland (lasten € 60.000 nadeel, baten € 60.000 voordeel, per saldo € 0)

Vanuit het Nationaal Programma Groningen is 1,7 miljoen euro gereserveerd ten behoeve van een specifiek programma gericht op het Middag-Humsterland. Een van de deelprojecten betreft Tijd voor Toekomst (verrijkte schooldag) voor de twee basisscholen in Middag-Humsterland (Kromme Akkers Garnwerd en Op Wier Ezinge). Hiervoor is vanuit NPG voor Middag-Humsterland een subsidie verstrekt aan de gemeente tot een bedrag van € 175.000 voor de periode 1 januari 2025 tot 1 juli 2028. Voor 2026 is een bedrag van € 60.000 euro begroot. Tijd voor Toekomst wordt momenteel conform plan op beide scholen uitgevoerd.

Aanpassen budgetten Novatec (lasten € 414.000 nadeel, baten € 360.000 voordeel, per saldo € 54.000 nadeel)

Op basis van de realisatiecijfers 2025 en de financiële ontwikkelingen in het 1^e kwartaal 2026 zijn de budgetten aangepast. De lasten zijn € 414.000 hoger wat met name ontstaat door hogere loonkosten Cao aan de slag. De baten zijn € 360.000 hoger wat met name ontstaat door hogere loonkostensubsidie CAO aan de slag en lagere opbrengst detachering. Per saldo leidt dit tot een nadelige bijstelling van € 54.000.

Wmo vervoer (lasten € 70.000 nadeel)

De kosten voor scootmobielen, aangepaste fietsen en dergelijke zijn in de eerste maanden hoger dan begroot. Als deze ontwikkeling zich dit jaar voortzet, zal het begrote budget naar verwachting aan het einde van het jaar een tekort laten zien van circa € 70.000. Dit ligt in lijn met de jaarrekening 2025.

Begeleiding aanbesteding Sociaal Domein (lasten € 131.000 nadeel)

In het kader van aanbestedingen in het Sociaal Domein wordt projectbegeleiding ingehuurd voor 2026/2027. Hierover is uw raad geïnformeerd met een raadsbrief (d.d. 21 april 2026). Voor 2026 betekent het hogere lasten van € 131.000.

Studietoelage (lasten € 140.000 nadeel)

De lasten met betrekking tot de studietoelage vallen € 140.000 hoger uit dan het begrote budget van € 60.000. In 2025 is op dit budget € 188.000 uitgegeven. Na het eerste kwartaal in 2026 zien wij dat het begrote bedrag voor 2026 niet toereikend zal zijn en naar verwachting € 200.000 wordt besteed. Het aantal inwoners dat in 2026 gebruik maakt van de studietoelage komt tot nu toe grotendeels overeen met 2025.

Uitbreiding consulenten inburgering 26/27 (lasten € 170.000 nadeel), dekking uit reserve Vluchtelingen

De uitbreiding consulenten inburgering is noodzakelijk om de wettelijke taken binnen de daarvoor geldende termijnen te kunnen blijven uitvoeren. Door de sterk toegenomen instroom van inburgeringsplichtigen en gezinsmigranten wordt de huidige formatiecapaciteit van het team Intake & Re-integratie overschreden, wat heeft geleid tot het hanteren van een wachtlijst. De kosten van

deze tijdelijke formatie-uitbreiding worden incidenteel gedekt uit de reserve Vluchtelingen programma Migratie.

Opvang statushouders in Pekela (lasten € 447.000 nadeel, baten € 74.000 voordeel, per saldo € 373.000 nadeel)

Het college heeft besloten statushouders te huisvesten in Pekela om te kunnen voldoen aan de gemeentelijke taakstelling. Vanaf oktober 2025 zijn er 50 statushouders gehuisvest in 22 woningen. Met Pekela is een dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Ten tijde van het opstellen van de eerste bestuursrapportage 2026 worden gesprekken gevoerd over de concrete invulling van de taken en de verrekening van kosten. Uitgangspunt is dat de meerkosten die gemeente Pekela heeft (kosten na verrekening specifieke inkomsten bij gemeente Pekela) worden vergoed door de gemeente Westerkwartier. Deze kosten zouden ook gemaakt zijn wanneer de statushouders in Westerkwartier gehuisvest waren.

Er is een prognose gemaakt van de uitvoeringskosten bestaande uit personeelslasten en servicekosten van de woningen (samen € 373.000). Voor deze kosten ontvangt de gemeente geen vergoeding. Daarom worden deze kosten gedekt uit algemene middelen ten laste van het resultaat. Deze kosten zijn dus niet extra, maar zouden ook zijn gemaakt wanneer de huisvesting van deze mensen niet in Pekela was geweest maar in Westerkwartier. Het verschil is dat de kosten dan minder inzichtelijk zouden zijn geweest, omdat ze ons dan niet gefactureerd zouden worden. Met Vluchtelingenwerk is een overeenkomst gesloten om de maatschappelijke begeleiding van de statushouders uit te voeren gedurende een jaar. Deze kosten (€ 74.000) worden gedekt door de specifieke uitkering Inburgering.

Naast genoemde kosten worden ook uitgaven gedaan voor (jeugd-)zorg, leerlingenvervoer en overige kosten die verband houden met de opvang van statushouders. Een prognose voor deze kosten is op dit moment nog lastig te maken en zal bij de 2e bestuursrapportage geconcretiseerd worden. Dit zijn kosten die gemeente Westerkwartier ook zou moeten betalen als de vergunninghouders in Westerkwartier gehuisvest waren en worden daarom uit de betreffende budgetten gedekt.

Indexatie (lasten € 2.357.406 nadeel; dekking gemeentebrede stelpost indexatie taakveld 0.8, per saldo € 0)

Binnen programma 6 zijn de volgende budgetten geïndexeerd met als dekking de gemeentebrede stelpost indexatie welke begroot is op taakveld 0.8.

► *Indexatie 2026 budget Jeugdhulp Zorg in Natura en PGB (lasten € 1.437.000 nadeel)*

Op basis van contractuele afspraken worden de tarieven van Jeugdhulp Zorg in Natura jaarlijks geïndexeerd. Voor het jaar 2026 gaat het op basis van het begrote bedrag in jaarschijf 2026 om een bedrag van € 1.437.000 (5,13%).

► *Indexatie Wmo Huishoudelijk Hulp 2026 (lasten € 407.000 nadeel)*

Vanaf 1 maart 2023 wordt uitvoering gegeven aan de overeenkomst "Specialistische ondersteuning aan ouderen (Zorg in Natura) en Hulp bij het Huishouden vanaf 18 jaar (Zorg in Natura) gemeente Westerkwartier". Dit betreft een taakgerichte opdracht die door een hoofdaanbieder per gebied voor een vaststaand gebiedsbudget wordt uitgevoerd. Voor het jaar 2026 wordt een indexatie van het budget doorgevoerd.

► *Indexatie 2026 Wmo Begeleiding en Dagbesteding (75-) en Wmo PGB (lasten € 305.000 nadeel, dekking stelpost indexatie algemene dekkingsmiddelen)*

Op basis van de afgesloten contracten met betrekking tot Wmo Begeleiding en Dagbesteding

voor de doelgroep 75- wordt er jaarlijks indexering toegepast. Dit geldt ook voor Wmo PGB. De indexering voor het jaar 2026 (5,20%) wordt nu begrotingstechnisch doorgevoerd.

► *Indexatie De Schans (lasten € 208.000 nadeel)*

Op basis van de afgesloten contracten met Sociaal Werk de Schans wordt er jaarlijks indexering toegepast. De indexering voor het jaar 2026 (3,78%) wordt nu begrotingstechnisch doorgevoerd.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 61.000 nadeel, baten € 30.000 voordeel, per saldo € 31.000 nadeel).

Toelichting mutatie reserves

Uitbreiding consulenten inburgering 26/27 (onttrekking € 170.000 voordeel)

Voor de duur van twee jaar wordt de formatie consulenten inburgering tijdelijk uitgebreid. De kosten van deze tijdelijke formatie-uitbreiding worden, zoals eerder toegelicht, incidenteel gedekt uit de reserve Vluchtelingen programma Migratie.

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

Geen beleidsmatige afwijkingen.

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Hieronder vallen onder andere jeugd- en publieke gezondheidszorg, OGGz-taken, en verslavingspreventie. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, rioleringszorg, de bodemdaling, schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Enerzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek. Ook de begraafplaatsen zijn onderdeel van dit programma.

Taakvelden		Portefeuillehouder Programma 7
7.1	Volksgezondheid	► Bert Nederveen
7.2	Riolering	► Bé Schollema
7.3	Afvalinzameling	► Harry Stomphorst
7.4	Milieu en klimaat	
7.5	Begraafplaatsen	

Begrotingswijzigingen

Volksgezondheid en milieu (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 7	22.983	22.983	2.181	V	25.164
Lasten programma 7	24.647	25.611	-4.516	N	30.127
Saldo van baten en lasten	1.663	2.627	-2.335	N	4.962
Onttrekkingen reserves	7	971	-	-	971
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	1.657	1.657	-2.335	N	3.992

SPUK Nationaal Isolatieprogramma (lasten € 540.000 nadeel, baten € 540.000 voordeel, per saldo € 0)
Van het Rijk wordt een specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie ontvangen. De uitkering is gericht op het uitvoeren van een isolatieprogramma ten behoeve van het nemen van energiebesparende ventilatie- en isolatiemaatregelen in slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners. Met de budgetten uit deze uitkering is een subsidieregeling opgezet welke nauw aansluit bij de regeling van Nij Begun. Daarmee vangen we de 'subsidieval' van Nij Begun op voor bewoners met inkomen boven de 140% sociaal minimum. Een deel van het budget wordt ingezet voor overheadkosten voor de uitvoering van de gemeentelijke isolatieaanpak. Deze uitkering loopt tot en met 31 december 2028, waarna tweemaal één jaar verlenging mogelijk is. We verwachten in 2026 een bedrag van € 540.000 in te zetten.

GALA herstructurering en aanpassing budget (lasten € 443.000 nadeel, baten € 443.000 voordeel, per saldo € 0)

Het ministerie heeft besloten dat de SPUK GALA-middelen niet langer over meerdere budgetten hoeven te worden verdeeld en afzonderlijk te worden verantwoord. Voortaan kunnen deze middelen op één post worden verantwoord. De baten en lasten van SPUK-GALA regelingen in programma 5 (€ 343.000) en programma 6 (€ 31.000) zijn daarom overgeheveld naar programma 7, waar de GALA-regeling is samengebracht tot één regeling. Bij de toekenning van het budget door het ministerie is gebleken dat het beschikbare budget voor 2026 € 70.000 hoger ligt dan begroot.

SPUK Energiearmoede (lasten € 390.000 nadeel, baten € 390.000 voordeel, per saldo € 0)

De specifieke uitkering Energiearmoede bedraagt in totaal ruim € 2 miljoen. Hiervan is tot en met 2025 in totaal € 1 miljoen ingezet. In 2026 wordt de actie Koken Zonder Gas gecontinueerd en wordt gestart met het project 'waterzijdig inregelen'. Deze acties komen specifiek ten gunste van bewoners in een huurwoning. Voor woningeigenaren wordt binnen dit budget nauwe afstemming gezocht met de isolatieaanpak van Nij Begun, denk aan kosten voor financieel advies voor mensen met een smallere beurs. De uitkering moet uiterlijk in 2027 besteed zijn. We verwachten in 2026 een bedrag van € 390.000 in te zetten.

SPUK Proeftuin aardgasvrije wijken (lasten € 275.000 nadeel, baten € 275.000 voordeel, per saldo € 0)

Dit project is één van de 64 proeftuinen aardgasvrije wijken binnen het Rijksprogramma NPLW. De gemeente heeft een subsidie van € 4,6 miljoen ontvangen om de woningen in de dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert (afgekort MOL-dorpen) versneld aardgasvrij te maken. Hiervan is € 1,5 miljoen ingezet sinds 2022, waarna per 1-1-2025 nog een budget resteert van € 3,1 miljoen. De jaarlijkse besteding lijkt wat terug te lopen, wat in principe logisch is gezien het laaghangend fruit in de dorpen uitgeput begint te raken. Dat betekent dus dat extra inspanningen nodig zullen zijn om andere woningeigenaren te enthousiasmeren om aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van de woning. De koppeling met Nij Begun kan zeker helpen een nieuwe doelgroep aan te boren. De uitkering moet uiterlijk in 2030 besteed zijn. We verwachten in 2026 een bedrag van € 275.000 in te zetten.

SPUK Nij Begun maatregel 29 (lasten € 216.000 nadeel, baten € 216.000 voordeel, per saldo € 0)

Woningeigenaren in de provincie Groningen en Noord-Drenthe kunnen vanaf 2025 subsidie aanvragen om hun woning te isoleren. Dit is een van de maatregelen van de overheid uit Nij Begun (maatregel 29). De uitkering die de gemeente hiervoor ontvangt is bedoeld om extra personele inzet te kunnen dekken. Momenteel wordt 2 fte (projectleider en projectmedewerker) hieruit betaald en incidenteel advieskosten voor communicatie. Daarnaast wordt dit jaar nog een extra projectmedewerker geworven. We verwachten in 2026 een bedrag van € 216.000 in te zetten.

SPUK Discretionaire Bevoegdheid (lasten € 190.000 nadeel, baten € 190.000 voordeel, per saldo € 0)

De SPUK Discretionaire Bevoegdheid is gekoppeld aan de regeling van Nij Begun. Gemeenten hebben de mogelijkheid deze in te zetten bij huishoudens met een lager inkomen (<20% sociaal minimum) die achterstallig onderhoud hebben wat belemmert bij het verduurzamen van de woning. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kozijnen die verrot zijn. Kozijnen zijn niet subsidiabel waardoor het vervangen van glas niet kan worden gerealiseerd als de kozijnen verrot zijn, maar een bijdrage uit dit budget kan de bewoner helpen ook de kozijnen te vervangen. De uitkering moet uiterlijk in 2026 besteed zijn.

Last Mile (lasten € 52.000 nadeel, baten € 52.000 voordeel, per saldo € 0)

Ten aanzien van het Last Mile Project is vanuit het samenwerkingsverband Regio Groningen-Assen een bijdrage van € 65.000 beschikbaar gesteld. Een bedrag van € 52.000 hebben we eind 2025 ontvangen en verwachten we in 2026 in te zetten. Het restantbedrag van € 13.000 ontvangen we eind 2026.

SPUK Verduurzaming particuliere woningvoorraad Garnwerd (lasten €50.000 nadeel, baten €50.000 voordeel, per saldo € 0)

Voor het project Verduurzaming particuliere woningvoorraad Garnwerd is een provinciale subsidie beschikbaar van € 232.000. Hiervoor is begin 2026 een subsidieregeling opengesteld waaruit inwoners van Garnwerd een subsidie tot maximaal € 2.000 kunnen aanvragen om de aanschaf van een (hybride) warmtepomp gedeeltelijk mee te financieren. We verwachten in 2026 een bedrag van € 50.000 in te zetten.

Tijdelijke capaciteit begraafplaatsenadministratie (lasten € 80.000 nadeel)

Om te komen tot een volledige, betrouwbare en toekomstbestendige begraafplaatsenadministratie zetten we tijdelijk extra capaciteit. Die wordt gedekt uit de €1,5 miljoen die eerder is toegekend door de raad voor verbetering beheer openbare ruimte. Hierover is de raad op 11 november geïnformeerd middels een raadsbrief.

Uitvoering klimaat- en energiebeleid (lasten € 2.239.000 nadeel, dekking op algemene dekkingsmiddelen)

In de septembercirculaire zijn middelen toegekend voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. De inzet van deze middelen komt tot uiting in programma 7 en zijn derhalve lasten in dat programma. Deze lasten worden deels gedekt uit de septembercirculaire, zie hiervoor onder B – Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen. Deze uitkering vervangt voor 2026 de specifieke uitkering voor dit doel. De uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 38.448 nadeel, baten € 22.500 voordeel, per saldo € 15.948 nadeel).

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

- ▶ We blijven werken aan het opwekken van meer hernieuwbare elektriciteit. Netcongestie blijft een beperkende factor.
- ▶ We hebben de inzet van de energieadviseurs aangepast aan de provincie brede werkwijze voor de Isolatieagenda Nij Begun, zodat inwoners aanspraak kunnen maken op de regionale subsidie van de Isolatieagenda. Er is nu een regionale poule van adviseurs beschikbaar voor onze inwoners. Daarom is besloten om de contracten van de interne adviseurs na 2025 niet meer te verlengen.
- ▶ Een aantal locaties in onze gemeente zijn interessant voor een collectieve warmteoplossing, hier wordt onderzoek naar uitgevoerd. In Marum verkennen we concreet de mogelijke overname, en daaraan gekoppeld de uitbreiding, van het bestaande warmtenet. Het college heeft inmiddels besloten tot de oprichting van een gemeentelijk warmtebedrijf. Verdere voorstellen over invulling hiervan volgen.

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel van de kernen als van het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door voorbereiding en uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning, en onder de Omgevingswet een omgevingsplan of een omgevingsvergunning). Met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
8.1	Ruimtelijke ordening	Hans Haze
8.2	Grondexploitatie	Bert Nederveen
8.3	Wonen en bouwen	

Begrotingswijzigingen

Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten programma 8	1.901	1.901	778	V	2.679
Lasten programma 8	8.285	9.805	-1.240	N	11.045
Saldo van baten en lasten	6.384	7.904	-462	N	8.366
Onttrekkingen reserves	600	2.120	-	-	2.120
Toevoegingen reserves	600	600	-	-	600
Resultaat na mutatie reserves	6.384	6.384	-462	N	6.846

Actualisatie bouwleges (lasten € 440.000 nadeel, baten € 440.000 voordeel, per saldo € 0)

Door de ontwikkelingen van aanvragen uit de woningbouwproductie verwachten we meeropbrengsten uit leges. Dit brengt ook extra werkzaamheden met zich mee. Deze meeropbrengsten zetten we in om de benodigde capaciteit mee te dekken. Per saldo levert dit geen effect op voor het saldo.

Projectteam huisvesting statushouders (lasten € 350.000 nadeel, baten € 350.000 voordeel; saldo € 0)

We werken integraal samen aan de huisvesting van kwetsbare inwoners en spoedzoekers. We brengen de omvang van de opgave in beeld, monitoren dit en richten ons op het realiseren van aanvullende (tijdelijke) woonoplossingen voor deze doelgroepen. In de begroting is een structureel budget geraamd van € 125.000. Onder andere voor de projectleider en een beperkt deel van de projectkosten. We verwachten deze functie vanaf de zomer met een vaste medewerker in te kunnen vullen. Op dit moment wordt de projectleider en projectondersteuning ingehuurd wat tot hogere kosten leidt. Daarnaast is extra inzet nodig voor het realiseren van huisvestingsplannen. De kosten die we hiervoor maken kunnen we dit jaar dekken uit de HAR-middelen die we ontvangen van het COA. In programma 6 zijn de kosten voor opvang van statushouders opgenomen.

Aankoop en sloop Oostergast 19 (lasten € 501.000 nadeel)

Op 28 januari 2026 heeft de raad besloten tot de aankoop van Oostergast 19 en hiervoor een budget beschikbaar gesteld van € 700.000. De ondergrond wordt geactiveerd voor een bedrag van € 269.000. De opstallen worden niet geactiveerd, het aankoopbedrag wordt direct als last verwerkt (€ 431.000).

Naar verwachting worden de opstallen in 2026 nog gesloopt. Hiervoor wordt een aanvullend budget van € 70.000 gevraagd. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit algemene middelen ten laste van het resultaat.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 50.827 nadeel, baten € 11.527 voordeel, per saldo € 39.300 nadeel).

Beleidsmatige afwijkingen en actualisatie

- ▶ Door te weinig capaciteit is er nog niet gestart met het volkshuisvestingsprogramma. Streven is om hier in 2026 wel mee te beginnen. De voorbereidingen voor een aanbesteding voor het opstellen van de huisvestingsverordening zijn gestart. Streven is dat het medio/eind 2027 klaar is.
- ▶ Conform begroting werken we aan de herziening van onze Omgevingsvisie. We koersen nu op afronding van deze herziening eind 2027.
- ▶ De benodigde co-financiering vanuit de Regiodeal voor het woningbouwgedeelte in het Masterplan Leek – Tolbert is toegekend.

A. Overzicht Overhead

Overhead (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten overhead	482	482	26	V	509
Lasten overhead	32.800	33.071	-661	N	33.732
Saldo van baten en lasten	32.318	32.589	-634	N	33.223
Onttrekkingen reserves	693	964	277	V	1.241
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	31.625	31.625	-357	N	31.982

Salariskosten GALA 2026 (lasten € 140.000 voordeel)

Voor € 70.000 betreft het een administratieve herverdeling van de opbrengst voor de inzet van eigen personeel ten behoeve van GALA, die ten laste van de SPUK GALA wordt gebracht. Voorheen werden deze opbrengsten verantwoord binnen programma 7. Met deze wijziging worden de opbrengsten rechtstreeks toegerekend aan het betreffende team binnen de overhead. De overige € 70.000 betreft de vergoeding voor extra inzet van eigen personeel ten behoeve van GALA.

Tijdelijke capaciteit begraafplaatsenadministratie (lasten € 50.000 voordeel)

Om te komen tot een volledige, betrouwbare en toekomstbestendige begraafplaatsenadministratie ramen we tijdelijk extra capaciteit. Zie ook programma 7. Het verschil met de het nadeel opgenomen in programma 7 wordt gedekt door een voordeel van € 30.000 in programma 5.

Aankoop en exploitatie Het Noorderlicht (lasten € 44.000 nadeel, dekking reserve Huisvesting)

In de raadsvergadering van 24 september 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met de aankoop van 525m² in het appartementencomplex Het Noorderlicht voor tijdelijke huisvesting. De aankoop vindt plaats in 2026 en vanaf voorjaar 2027 zal deze locatie als tijdelijke huisvesting in gebruik zijn. In 2026 worden reeds exploitatiekosten gemaakt. Deze zijn begroot op € 44.000. De exploitatielasten vanaf 2027 bedragen ongeveer € 108.000 en zullen verwerkt worden in de begroting 2027 en verder. Dekking van deze lasten komt ten laste van de reserve huisvesting.

Gedragcode soortenbescherming (lasten € 72.500 nadeel, dekking vanuit toegekende middelen raad, per saldo € 0)

Er is inzet nodig om te voldoen aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de zorgplicht en zorgvuldig handelen ten aanzien van beschermde soorten in de omgevingswet en het besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Bedrijfskleding buitendienst (lasten € 143.000 nadeel)

De geharmoniseerde Europese norm NEN-EN-ISO 20471 stelt eisen aan goed zichtbare kleding met een signaalfunctie. Voor werkzaamheden op, aan of langs de openbare weg gelden in Nederland daarnaast aanvullende eisen op het gebied van uniformiteit, herkenbaarheid en veiligheid. Deze zijn vastgelegd in de richtlijnen van Rijkswaterstaat en CROW.

De huidige bedrijfskleding van de buitendienstmedewerkers die dergelijke werkzaamheden uitvoeren, voldoet niet langer aan deze geldende richtlijnen. Hierdoor ontstaat een verhoogd veiligheidsrisico en is er sprake van niet-naleving van de voorschriften. Om te blijven voldoen aan de

geldende normen en richtlijnen en om de veiligheid, herkenbaarheid en uniformiteit van de buitendienstmedewerkers te waarborgen, is vervanging van de huidige bedrijfskleding noodzakelijk.

Exploitatielasten tijdelijk gebruik Hooiweg 1 (lasten € 233.000 nadeel, dekking reserve Huisvesting)

Hooiweg 1 (voormalig politiebureau) is strategisch aangekocht en heeft een plek gekregen in de dependancevariant voor de centrale huisvesting. Op dit moment wordt de Hooiweg 1 gebruikt als tijdelijke huisvesting tot naar verwachting voorjaar 2027. Omdat het pand in 2026 in gebruik is als huisvestingslocatie moet afgeschreven worden op de boekwaarde (1,0 miljoen). De toegepaste afschrijvingstermijn is 10 jaar obv ouderdom gebouw. De exploitatielasten voor 2026 zijn begroot op € 233.000 inclusief kapitaallasten en worden gedekt uit de reserve huisvesting.

Indexatie (lasten € 195.000 nadeel; dekking gemeentebrede stelpost indexatie taakveld o.8)

- ▶ *Indexatie Automatisering 2026 (lasten € 69.000 nadeel)*
Zoals contractueel is vastgelegd indexerende de softwareleveranciers jaarlijks hun kosten. De indexering van onze software bedraagt in 2026 € 69.000.
- ▶ *Indexatie facilitair (lasten € 68.000 nadeel)*
Jaarlijks stijgen facilitaire kosten door prijsstijgingen. In onze begroting hebben we afgelopen onze budgettaire budgetten niet verhoogd. In de jaarrekening 2025 heeft dat geleid tot een overschrijding. Met deze wijziging maken we een inhaalslag: we verhogen diverse facilitaire budgetten structureel.
- ▶ *Indexering budgetten fysiek domein (lasten € 58.000 nadeel)*
Met het vaststellen van de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025 is ook besloten om jaarlijks de (beheer)budgetten van het fysiek domein te verhogen met het standaard indexpercentage. Voor 2026 is dit percentage 3%.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (lasten € 164.000 nadeel, baten € 26.000 voordeel, per saldo € 138.000 nadeel).

Toelichting mutatie reserves

Exploitatielasten tijdelijk gebruik Hooiweg 1 (onttrekking € 233.000 voordeel) en Het Noorderlicht (onttrekking € 44.000 voordeel)

De exploitatielasten van de tijdelijke huisvesting zoals eerder toegelicht, worden gedekt uit de reserve huisvesting.

B. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (incl Overzicht vennootschapsbelasting en Onvoorzien)

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen.

Taakvelden		Portefeuillehouder Programma o
0.3	Beheer gebouwen/ gronden	► Ard van der Tuuk
0.5	Treasury	► Bert Nederveen
0.6	Belastingen (OZB)	
0.7	Algemene uitkering	
0.8	Overige baten en lasten	
0.9	VPB	

Begrotingswijzigingen

Algemene dekkingsmiddelen (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten algemene dekkingsmiddelen	165.358	165.358	1.840	✓	167.198
Lasten algemene dekkingsmiddelen	3.460	3.460	2.967	✓	493
Saldo van baten en lasten	-161.898	-161.898	4.808	✓	-166.706
Onttrekkingen reserves	2.200	2.200	-	-	2.200
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-164.098	-164.098	4.808	✓	-168.906

Vennootschapsbelasting (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Lasten vennootschapsbelasting	50	50	-	-	50
Saldo van baten en lasten	50	50	-	-	50
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	50	50	-	-	50

Onvoorzien (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	1	1	-	-	1
Saldo van baten en lasten	1	1	-	-	1
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	1	1	-	-	1

Inzet stelpost indexatie (lasten € 3.050.000 voordeel, ter dekking indexatie op diverse programma's)

De gemeentebrede stelpost indexatie is ingezet voor diverse onderwerpen, zoals voor Jeugdhulp (€ 1.437.000), fysiek domein (€ 426.000), Wmo (€ 712.000) en Sociaal Werk de Schans (€ 212.000).

Septembecirculaire (baten € 1.739.000 voordeel)

Op 26 september 2025 is de septembecirculaire 2025 verschenen. U bent daar met een raadsbrief over geïnformeerd. De circulaire heeft extra baten als effect (€ 1.739.000 bij Algemene Dekkingsmiddelen), die we weer inzetten. Er is sprake van meer lasten bij programma 5 (€ 56.000), programma 7 (€ 2.239.000), overhead (€ 40.000) en overige baten en lasten (€ 82.000). Per saldo betekent de septembecirculaire 2025 een nadeel van € 678.000 voor de begroting 2026.

Decembecirculaire 2025 (baten € 98.000 voordeel)

Op 16 december 2025 is de decembecirculaire 2025 door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties digitaal beschikbaar gesteld. De circulaire heeft extra baten van € 98.000 als effect. In de raadsbrief van 27 januari is hierover een verdere toelichting te vinden.

Septembecirculaire 2025 (lasten € 82.000 nadeel)

Op 26 september 2025 is de septembecirculaire 2025 verschenen. De circulaire heeft extra baten als effect (€ 1.739.000 bij Algemene Dekkingsmiddelen), die we deels weer inzetten. Dit betekent € 82.000 extra ruimte voor de gemeentebrede stelpost indexatie.

Daarnaast is sprake van een aantal kleine budgettaire wijzigingen (baten 3.000 voordeel per saldo € 3.000 voordeel).

4 Investeringsen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bijstelling van investeringskredieten in 2026.

Investeringskrediet (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk	Bijstelling	Bijdragen derden	Nieuw netto krediet
Strategisch grondaankoop Oostergast 19 Zuidhorn	0	269		269
Tractiemiddelen	2.639	734		3.373
Aankoop / inrichting 525 m2 Het Noorderlicht	0	1.505		1.505
Nieuwbouw Christal Grootegast	0	2.610		2.610
MHCW bovenlaag kunstgrasveld	200	120		320
MHCW onderlaag kunstgrasveld	42	144		186
MHCW infrastructurele werken	0	86		86
Sportpark Zevenhuizen onderlaag kunstgrasveld	0	180		180
Sportpark Zevenhuizen bovenlaag kunstgrasveld	0	590		590
Sportpark Zevenhuizen natuurgrasvelden	0	450		450
Sportpark Zevenhuizen infrastructurele werken	0	200		200
Vervangen afdekdeken zwembad Nienoord	0	105		105
Investeringssubsidie sportcentrum Eekeburen	0	2.047		2.047
Vorbereid.kred gebiedsv ontw Lindensteinlaan Leek	0	327		327
Totaal	2.881	9.367		12.248

Strategisch grondaankoop Oostergast 19 Zuidhorn € 269.000

Op 28 januari 2026 heeft de raad besloten tot de aankoop van Oostergast 19 en heeft hiervoor een budget beschikbaar gesteld van € 700.000. De ondergrond wordt geactiveerd voor een bedrag van € 269.000. Hierover wordt rente berekend. De opstallen worden niet geactiveerd, maar direct als lasten verwerkt.

Tractiemiddelen 2026 € 734.000

Voor het onderhoud van bomen en bosplantsoenen is een uitbreiding van materialen nodig. Voor de kapitaal- en overige onderhoudslasten is dekking in de begroting aanwezig.

Aankoop en inrichting 525 m2 Het Noorderlicht € 1.505.000

In de raadsvergadering van 24 september 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met de aankoop van 525m2 in het appartementencomplex Het Noorderlicht voor tijdelijke huisvesting. Hiervoor is een investeringskrediet van 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor aankoop en inrichting van het gebouw. Daarnaast is besloten budget beschikbaar te stellen voor eenmalige lasten voor ingebruikname en voor de kosten van exploitatie tot en met 2030. Hiervoor is een begrotingswijziging in programma overhead opgenomen.

Nieuwbouw Christal Grootegast € 2.610.000

In de collegevergadering van 28 oktober 2025 heeft het college het onderwijshuisvestingsprogramma 2026 vastgesteld. Dit programma is bij raadsbrief van 1 november 2025 aan de raad aangeboden. Op basis van het vastgestelde Onderwijshuisvestingsprogramma 2026 heeft het college besloten een investeringskrediet van € 2.610.000 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van basisschool Christal. De geraamde sloopkosten van € 110.000,- zijn hierin

meegenomen. Voor de tijdelijke huisvesting van Christal is in eerste instantie een bedrag van € 300.000,- geraamd. Er is geen geschikt gebouw voor tijdelijke huisvesting in Grootegast aanwezig. Het schoolbestuur heeft offertes voor het plaatsen en aansluiten van units aangevraagd, maar nog niet ontvangen. Over de definitieve locatie voor deze units zijn we nog in overleg. We kunnen in de tweede bestuursrapportage de kosten van de tijdelijke huisvesting aangeven.

MHCW te Zuidhorn € 592.000

In 2025 heeft de raad besloten extra geld beschikbaar te stellen voor investeringen in sport- en cultuuraccommodaties. Voorgesteld wordt om in dit kader het hoofdveld van MHC Westerkwartier (in Zuidhorn) volledig te vernieuwen, inclusief onderbouw, kunstgras, hekken, netten en verlichting. Dit is op korte termijn nodig, omdat het huidige veld is afgeschreven en niet meer voldoet aan de eisen van modern hockey. Met de aanleg van een dry hockeyveld bereiken we dat gebruikers van alle leeftijden veilig, gezond en op hedendaags niveau kunnen hockeyen binnen de eigen gemeente. Het geraamde investeringsbedrag is € 592.000. De kapitaallasten van deze investering worden gedekt uit kapitaallasten van twee investeringen voor dezelfde sportaccommodatie die komen te vervallen: - € 200.000 toplaag hockeyveld en - € 42.000 renovatie veld. De resterende kapitaallast van € 20.965 wordt gedekt uit de middelen voor investeringen in sport- en cultuuraccommodaties.

Sportpark Zevenhuizen € 1.420.000

De voetbalvereniging Zevenhuizen heeft een plan opgesteld voor de aanleg van een nieuw kunstgrasveld en verplaatsing van natuurgrasvelden van de voetbalvereniging. Met het totale plan is een bedrag van € 1.962.000 gemoeid waarvan de vereniging € 542.000 voor eigen rekening neemt en de gemeente om een investering van € 1.420.000 vraagt. De dekking voor de kapitaallasten van de investeringen komt uit de beschikbare middelen voor investeringen in sport- en cultuuraccommodaties.

Vervangen afdekdeken zwembad Nienoord € 105.000

Voorgesteld wordt om de verouderde lamellen van de afdekdeken van het buitenbad van het Zwemkasteel Nienoord in Leek te vervangen. Dit is nodig omdat de huidige afdekdeken niet meer te herstellen is en zonder afdekking de energiekosten sterk kunnen oplopen door warmteverlies. Dit vraagt om een investering van € 105.000. De kapitaallasten van deze investering worden gedekt uit de beschikbare structurele middelen voor verduurzaming tweede tranche.

Investeringssubsidie sportcentrum Eekeburen € 2.047.408

We stellen voor een financiële bijdrage van maximaal € 2.047.408 in de vorm van een investeringssubsidie, beschikbaar te stellen voor de renovatie en verduurzaming van Sportcentrum Eekeburen. Dit is nodig omdat het sportcomplex anders niet toekomstbestendig kan blijven door stijgende kosten en achterstallig onderhoud. Hiermee bereiken we dat het complex energiezuiniger wordt, de exploitatiekosten dalen en het sportaanbod in de gemeente behouden blijft. Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de aangenomen motie om sport- en cultuurfaciliteiten op niveau te brengen. De dekking voor de kapitaallasten van de investeringen komt uit de beschikbare middelen voor investeringen in sport- en cultuuraccommodaties.

Vorbereidingskrediet gebiedsvisie ontwikkelzone Lindensteinlaan Leek € 327.000

In juni 2025 is het Masterplan Leek – Tolbert door de gemeenteraad vastgesteld. Er worden zeven prioritaire gebieden aangewezen, waaronder de vrijkomende locatie van rsg De Borgen. Deze locatie is onderdeel van de in het Masterplan genoemde groene centrale ontwikkelas langs de

Lindensteinlaan. In deze ontwikkelas ontstaat ruimte voor verdichting en het toevoegen van gestapelde woningbouw. De locatie is groter dan alleen de ruimte die vrijkomt als rsg de Borgen vertrekt. In de strook tussen de Waezenburglaan en de Lindensteinlaan liggen meer locaties die voor herontwikkeling en/of inbreiding in aanmerking komen. Dit vraagt om een integrale gebiedvisie. Voorgesteld wordt om een voorbereidingskrediet van € 327.000 beschikbaar te stellen. Dit bedrag zal wordt ingezet voor de inhuur van personeel en voor de inhuur van bureaus voor het doen van onderzoek, planeconomie en stedenbouw.

Bijlage 1. Overzicht baten en lasten na wijzigingen

Onderstaande tabel toont de totstandkoming van de gewijzigde begroting 2026. De kolom primaire begroting laat de begrotingscijfers zien zoals deze op 12 november 2025 door de raad is vastgesteld in de programmabegroting 2026 (primitieve begroting).

De kolom huidige begroting betreft de primitieve begroting inclusief de eerste begrotingswijziging 2026. De eerste begrotingswijziging 2026 heeft betrekking op de budgetoverheveling zoals opgenomen in de laatste bestuursrapportage 2025.

De kolom "Eerste Burap" betreft de wijzigingen uit deze bestuursrapportage. Tot slot betreft de kolom "Nieuwe begroting" de geactualiseerde begroting 2026 na verwerking van de mutaties uit deze bestuursrapportage en de eerdere begrotingswijzigingen.

Programma's Baten (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Bestuur en ondersteuning	1.372	1.372	-	-	1.372
Veiligheid	41	41	-	-	41
Verkeer, vervoer en waterstaat	234	234	-	-	234
Economie	43	43	-	N	43
Onderwijs	866	866	-24	N	841
Sport, cultuur en recreatie	2.188	2.188	-335	N	1.853
Sociaal Domein	28.667	28.667	12.062	V	40.729
Volksgezondheid en milieu	22.983	22.983	2.181	V	25.164
Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw	1.901	1.901	778	V	2.679
Totaal baten programma's	58.294	58.294	14.662	V	72.955
Algemene dekkingsmiddelen	165.358	165.358	1.840	V	167.198
Overhead	482	482	26	V	509
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Totaal baten voor mutatie reserves	224.134	224.134	16.529	V	240.663
Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
Veiligheid	-	-	-	-	-
Verkeer, vervoer en waterstaat	69	257	167	V	423
Economie	100	100	-	-	100
Onderwijs	52	109	-	-	109
Sport, cultuur en recreatie	97	1.075	112	V	1.187
Sociaal Domein	55	1.192	170	V	1.362
Volksgezondheid en milieu	7	971	-	-	971
Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw	600	2.120	-	-	2.120
Algemene dekkingsmiddelen	2.200	2.200	-	-	2.200
Overhead	693	964	277	V	1.241
Totaal baten na mutatie reserves	228.006	233.121	17.254	V	250.375

Programma's Lasten (Bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Huidige begroting	Eerste Burap 2026	V/N	Nieuwe begroting
Bestuur en ondersteuning	6.143	6.143	-132	N	6.275
Veiligheid	6.264	6.264	-16	N	6.280
Verkeer, vervoer en waterstaat	11.895	12.083	-529	N	12.612
Economie	900	900	-35	N	935
Onderwijs	7.805	7.862	-100	N	7.962
Sport, cultuur en recreatie	21.230	22.122	105	V	22.017
Sociaal Domein	105.161	106.267	-15.077	N	121.344
Volksgezondheid en milieu	24.647	25.611	-4.516	N	30.127
Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw	8.285	9.805	-1.240	N	11.045
Totaal lasten programma's	192.331	197.058	-21.539	N	218.597
Algemene dekkingsmiddelen	3.460	3.460	2.967	V	493
Overhead	32.800	33.071	-661	N	33.732
Vennootschapsbelasting	50	50	-	-	50
Onvoorzien	1	1	-	-	1
Totaal lasten voor mutatie reserves	228.642	233.640	-19.233	N	252.873
Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
Veiligheid	-	-	-	-	-
Verkeer, vervoer en waterstaat	-	-	-	-	-
Economie	-	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-	-
Sport, cultuur en recreatie	-	86	-	-	86
Sociaal Domein	-	31	-	-	31
Volksgezondheid en milieu	-	-	-	-	-
Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw	600	600	-	-	600
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-	-
Totaal lasten na mutatie reserves	229.242	234.357	-19.233	N	253.590
Begr.resultaat na mutatie reserves	-1.236	-1.236	-1.978	N	-3.214

Bijlage 2. Overzicht begrotingswijzigingen

Programma	omschrijving mutatie (bedragen in €, plus is een voordeel)	Lasten	Baten	Saldo
o. Bestuur en ondersteuning				
	Gemeenteraadsverzekeringen	-90.300	0	-90.300
	Indexatie accountant en Lias Pauw	-30.000		-30.000
	Herverdelen budget bestuursondersteuning	-11.500		-11.500
	Indexering budgetten fysiek domein	-100		-100
Totaal o. Bestuur en ondersteuning		-131.900	0	-131.900
1. Veiligheid				
	Bedrijfskleding budget verdelen	-15.000		-15.000
	Indexering budgetten fysiek domein	-600		-600
Totaal 1. Veiligheid		-15.600	0	-15.600
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
	Indexering budgetten fysiek domein	-175.300		-175.300
	Gladheidsbestrijding	-170.000		-170.000
	Bijdrage Mobiliteitsverkenning Westzijde	-125.000		-125.000
	Beheerskosten plas Trimunt	-41.600		-41.600
	Tijdelijke huur dienstvoertuigen	-30.000		-30.000
	Diverse correcties meerjarenbeeld	12.800		12.800
Reserve	Bijdrage Mobiliteitsverkenning Westzijde		125.000	125.000
Reserve	Beheerskosten plas Trimunt		41.600	41.600
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		-529.100	166.600	-362.500
3. Economie				
	Correctie saldo GREX Leeksterveld	-54.373		-54.373
	Budgetten Plan winkelgebied	20.000		20.000
	Indexering budgetten fysiek domein	-200	-1	-201
Totaal 3. Economie		-34.573	-1	-34.574
4. Onderwijs				
	Stelpost onderwijshuisvesting Oekraïners	-130.000		-130.000
	Constructiefout De Springplank Leek	-45.400		-45.400
	Vorbereidingskrediet Campus Rodenburg	34.000		34.000
	overheveling budget gymonderwijs naar sportacc	15.000		15.000
	Stelpost bouwrijp Campus Rodenburg	6.000		6.000
	Indexatie software leerplicht	-4.000		-4.000
	OAB 2026	49.263	-49.263	0
	SPUK OV - ambassadeursprojecten 2025	-25.000	25.000	0
Totaal 4. Onderwijs		-100.137	-24.263	-124.400
5. Sport, cultuur en recreatie				
	Indexering budgetten fysiek domein	-163.000		-163.000
	Projectsubsidie 2026 musea	-90.000		-90.000
	Gedragcode soortenbescherming	72.500		72.500
	Subsidies sportaccommodaties indexering	57.645		57.645
	Septembecirculaire 2025	7.664	-63.664	-56.000

Programma	omschrijving mutatie (bedragen in €, plus is een voordeel)	Lasten	Baten	Saldo
	Subsidie Biblionet 2025 indexatie	-39.135		-39.135
	Verlenging aanstelling Casemanager Nienoord	38.000		38.000
	Medew begraafpl en coörd begraafpl adm	30.000		30.000
	Rest 2 kanonnen bij vml schans Aduaderzijl	-27.000		-27.000
	Beheerskosten plas Trimunt	-22.000		-22.000
	Beleidsmedewerker sportaccommodaties	22.000		22.000
	Overheveling budg gymonderw naar sportacc	-15.000		-15.000
	CCZ nieuwe constructie	-73.563	59.522	-14.041
	RTV Zulthe	-12.006		-12.006
	NAM-locatie indexatie		12.000	12.000
	Aanvullende subsidie Rijtuigmuseum Leek	-11.500		-11.500
	Kunstkwartier indexering subsidie 2026	-10.704		-10.704
	Indexatie 2026 De Schans	-3.972		-3.972
	Diverse correcties meerjarenbeeld	2.100		2.100
	GALA herstructurering	342.823	-342.823	0
Reserve	Projectsubsidie 2026 musea	90.000		90.000
Reserve	Beheerskosten plas Trimunt	22.000		22.000
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		216.852	-334.965	-118.113
6. Sociaal domein				
	Indexatie Jeugd 2026 (Zorg in Natura en PGB)	-1.437.421		-1.437.421
	Indexatie Wmo Huishoudelijke Hulp 2026	-407.000		-407.000
	Huisvesting statushouders in Pekela	-447.000	74.000	-373.000
	indexatie 26 Wmo begel dagbest en wmo PGB	-305.000		-305.000
	Indexatie 2026 De Schans	-207.985		-207.985
	Uitbreiding consulenten inburgering 26/27	-170.000		-170.000
	Kickstart 2026	-21.625	183.000	161.375
	PGB Wmo	150.000		150.000
	Studietoelage	-140.000		-140.000
	Begeleiding aanbesteding Sociaal Domein	-131.000		-131.000
	Wmo vervoer	-70.000		-70.000
	Novatec actualisatie budgetten 2026	-414.000	360.000	-54.000
	Diverse correcties meerjarenbeeld	43.336		43.336
	Indexatie Stichting GKB Assen 2026	-35.400		-35.400
	Inspecties kinderopvang	-21.704		-21.704
	Indexatie 2026 bijdrage jeugdregio Groningen	-13.356		-13.356
	Indexering fysiek domein	-9.000		-9.000
	Actualisatie vergoeding decentrale toegang		7.600	7.600
	DVO GGD 2026	6.548		6.548
	Taalhuizen 2026	-4.642		-4.642
	Indexatie 24-26 Slachtofferhulp	-2.800		-2.800
	Subs aanvr 2026 St Jeugdfonds sport cultuur G	-1.542		-1.542
	Opvang ontheemden Oekraïne	-7.142.600	7.142.600	0
	Loonkostensubsidie	-1.236.000	1.236.000	0

Programma	omschrijving mutatie (bedragen in €, plus is een voordeel)	Lasten	Baten	Saldo
	Hotel en accommodatieregeling huisvesting statushouders	-950.000	950.000	0
	Lokale uitvoering beschermd wonen	-917.000	917.000	0
	Nij Begun-Welzijn op Recept	-298.229	298.229	0
	Proeftuin toekomstscenario	-172.000	172.000	0
	Lokale investeringen beschermd wonen	-157.560	157.560	0
	Nij Begun baten 2025	-148.204	148.204	0
	DOS 2026	-117.500	117.500	0
	NPG Kansrijke generatie	-115.200	115.200	0
	Nij Begun Kansen voor Kinderen	-100.000	100.000	0
	NPG TvT Middag Humsterland	-60.000	60.000	0
	Pilot woonbegeleiding jongvolwassenen	-45.000	45.000	0
	GALA herstructurering	32.134	-32.134	0
	Subsidie Inclusiekaravaan 2026	-10.000	10.000	0
Reserve	Uitbreiding consulenten inburgering 26/27		170.000	170.000
Totaal 6. Sociaal domein		-15.076.750	12.231.759	-2.844.991
7. Volksgezondheid en milieu				
	Septembercirculaire 2025	-2.239.000		-2.239.000
	Medew begraafpl en coörd begraafpl adm	-80.000		-80.000
	Indexering fysiek domein 2026	-10.600		-10.600
	DVO GGD 2026	-6.548		-6.548
	Diverse correcties meerjarenbeeld	1.200		1.200
	SPUK Nationaal Isolatie Programma	-540.000	540.000	0
	GALA herstructurering	-444.904	444.904	0
	SPUK Energiearmoede	-390.000	390.000	0
	SPUK Proeftuin aardgasvrije wijken	-275.000	275.000	0
	PUK Nij Begun maatregel 29	-216.000	216.000	0
	SPUK Discretionaire Bevoegdheid	-190.476	190.476	0
	Last Mile	-52.000	52.000	0
	SPUK Verduurzaming part. woningv. Garnwerd	-50.000	50.000	0
	SPUK Mitigerende maatregelen NVI	-22.500	22.500	0
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		-4.515.828	2.180.880	-2.334.948
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
	Aankoop en sloop Oostergast 19	-501.000		-501.000
	Inzet comm progr Wonen Leek Tolbert Huisv	49.000		49.000
	Indexering fysiek domein 2026	-9.700		-9.700
	Inhuurkosten casemanager vs begroting	-440.000	440.000	0
	Projectteam huisvesting statushouders	-350.000	350.000	0
	Actualisatie Grex	11.527	-11.527	0
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		-1.240.173	778.473	-461.700
A. Overzicht overhead				
	Exploitatielasten tijdelijk gebruik Hooiweg 1	-232.900		-232.900
	Bedrijfskleding buitendienst	-143.000		-143.000
	Salariskosten GALA 2026	140.000		140.000

Programma	omschrijving mutatie (bedragen in €, plus is een voordeel)	Lasten	Baten	Saldo
	Gedragcode soortenbescherming	-72.500		-72.500
	Indexatie Automatisering 2026	-68.876		-68.876
	Indexatie facilitair	-67.796		-67.796
	Indexering fysiek domein	-57.600		-57.600
	Medew begraafpl en coörd begraafpl adm	50.000		50.000
	Inzet comm progr Wonen Leek Tolbert Huisv	-49.000		-49.000
	Tijdelijke huisvesting Noorderlicht	-44.000		-44.000
	Septemercirculaire 2025	-40.000		-40.000
	Verlenging aanstelling Casemanager Nienoord	-38.000		-38.000
	Bedrijfsvoering	-22.000		-22.000
	Plan van Aanpak BHV	-15.000		-15.000
	Bedrijfskleding budget verdelen	15.000		15.000
	Herverdelen budget bestuursondersteuning	11.500		11.500
	Innovatieproject Symbiosis	-15.000	15.000	0
	Bedrijfsvoering	-11.433	11.433	0
Reserve	Exploitatielasten tijdelijk gebruik Hooiweg 1		232.900	232.900
Reserve	Tijdelijke huisvesting Noorderlicht		44.000	44.000
Totaal Overzicht overhead		-660.605	303.333	-357.272
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl C. Overzicht VPB)				
	Septemercirculaire 2025	-82.000	1.739.000	1.657.000
	Indexatie Jeugd 2026 (Zorg in Natura en PGB)	1.437.421		1.437.421
	Indexering fysiek domein	426.100		426.100
	Indexatie Wmo Huishoudelijke Hulp 2026	407.000		407.000
	Indexatie 26 Wmo begel dagbest en wmo PGB	305.000		305.000
	Indexatie 2026 De Schans	211.957		211.957
	Decemercirculaire 2025		98.000	98.000
	Indexatie facilitair	69.796		69.796
	Indexatie Automatisering 2026	68.876		68.876
	Camerabewaking vml school Oldeborg Leek	-40.000		-40.000
	Subsidie Biblionet 2025 indexatie	39.135		39.135
	Indexatie Stichting GKB Assen 2026	35.400		35.400
	Novatec actualisatie budgetten 2026	31.000		31.000
	Indexatie accountant en Lias Pauw	30.000		30.000
	Kunstkwartier indexering subsidie 2026	10.704		10.704
	Taalhuizen 2026	4.642		4.642
	Indexatie software leerplicht	4.000		4.000
	RTV Zulthe	3.906		3.906
	Lening Bioforte		3.350	3.350
	Indexatie 24-26 Slachtofferhulp	2.800		2.800
	Subsidie aanvraag 2026 St Jeugdfonds sport cultuur G	1.542		1.542
Totaal Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		2.967.279	1.840.350	4.807.629
Eindtotaal				-1.978.369

Colofon

Datum: juni 2026

Gemeente Westerkwartier

